

آزادی دین یا عقیده: حق داشتن یا تغییر دین یا عقاید

اولین بُعد اصلی آزادی دین یا عقیده حق آزاده داشتن، حفظ کردن، تغییر یا ترک دین یا عقیده شماسست. این درباره عقاید شخصی شماسست و به عنوان بُعد درونی آزادی دین یا عقیده شناخته می‌شود. حق داشتن یا تغییر دین یا عقاید شما یک حق مطلق است، به این معنی که بر طبق قانون بین‌الملل، این حق هرگز نباید محدود شود. خواه مسیحی، مسلمان، بهائی، ایزدی یا خداناباور هستید، خواه در سنگاپور، سوئد و یا سودان زندگی می‌کنید، خواه صلح یا جنگ باشد، صرف‌نظر از آنچه رهبران سیاسی یا مذهبی می‌گویند - شما و هر فرد دیگری حق حفظ و حراست یا تغییر عقاید خود و بی‌اعتقادی به هرگونه عقیده را دارید.

البته بسیاری از مردم از این حق مطلق محروم هستند و به خاطر دین یا عقاید خود، توسط دولت‌ها، اعضای خانواده یا گروه‌های جامعه خود مورد مجازات یا حمله قرار می‌گیرند. برخی دولت‌ها مذاهب یا عقاید خاص را ممنوع می‌کنند. مثلاً فالون دافا (فالون گونگ) یک نوع اعتقاد و رسم بودایی است که در چین ممنوع است. پیروان فالون دافا متحمل حبس، شکنجه، کار اجباری و تعلیم و تربیت مجدد با هدف ترک اجباری عقایدشان بوده‌اند.

در کشور اریتره، فقط چهار مذهب توسط دولت به رسمیت شناخته شده‌اند و افرادی که متعلق به مذاهب شناخته شده نیستند، مانند مسیحیان پنطیکاستی و شاهدان یهوه، به طرق مختلف به شدت مجازات شده‌اند.

یک نمونه نامحسوس‌تر نقض حق داشتن یک دین یا عقیده، جرایم ناشی از نفرت است یعنی وقتی که قربانیان خشونت به دلیل هویت مذهبی و یا عقیدتی خود هدف قرار می‌گیرند. آنها به خاطر داشتن یک دین یا عقیده خاص مورد حمله قرار می‌گیرند.

در فرانسه، در سال ۲۰۱۵، جرایم ناشی از نفرت از قبیل تعرض، آزار یا خسارت جنایی به مسلمانان، با ۳۳۶ مورد ثبت شده، افزایش ۲۵۰ درصدی داشت. و سطح جرایم ناشی از نفرت علیه جامعه یهودی با ۷۱۵ جرم گزارش شده، همچنان بالا بود.

در برخی مناطق روستایی مکزیک، مسیحیان پروتستان توسط سران جامعه که مایل به حفظ دین‌داری مسیحیت کاتولیک و سنتی هستند یا مورد خشونت قرار گرفته‌اند یا از سرزمین خود رانده شده‌اند.

در بسیاری از کشورها، هویت دینی، هویت ملی و هویت حکومتی تنگاتنگ به هم پیوند خورده‌اند. در چنین شرایطی، اقلیت‌های مذهبی و افرادی که دین اکثریت را ترک می‌کنند، از جمله خداناباوران، ممکن است خائن و یا بی‌وفا نسبت به ملت یا حتی یک تهدید علیه امنیت ملی تلقی شوند.

حقّ مطلق ترک دین یا عقیده غالباً مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد.

اندونزی قوانین مربوط به آزادی دین دارد، گرچه این قوانین فقط از افرادی که از مذاهب خاص پیروی می‌کنند همچون اسلام، مسیحیت کاتولیک و پروتستان، آیین بودایی، کنفوسیوس‌گرایی و هندوئیسم، حمایت می‌کند. آکس آن که پیشینه‌ی اسلامی دارد در سن ۳۰ سالگی به جرم نوشتن «خدا وجود ندارد» و شروع یک صفحه‌ی خداناباوری در فیسبوک، به دو سال و نیم زندان و ۱۱،۰۰۰ دلار آمریکایی جریمه نقدی روبرو شد.

آن به اشاعه‌ی اطلاعات با هدف ایجاد تنفر یا دشمنی مذهبی، با انتشار پیام کفرآمیز در اینترنت، و همچنین فراخواندن دیگران برای پذیرش خداناباوری، متهم شد. با وجود به اشتراک گذاشتن عذرخواهی همگانی در صفحه‌ی فیسبوک خود، آن توسط جماعتی خشمگین مورد ضرب و شتم قرار گرفت و توسط جامعه‌ی خود مطرود شد.

در ایران، مسلمانانی که به تازگی مسیحی شده‌اند، ممکن است با مجازات شدیدی روبرو شوند، به خصوص اگر آنها در کلیساهای خانگی شرکت داشته باشند. در ژوئیه سال ۲۰۱۷، چهار نوکیش مسیحی به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی» به ده سال زندان محکوم شدند. سه نفر از آنها قبلاً به دلیل نوشیدن شراب عشای ربانی به ۸۰ ضربه شلاق محکوم شده بودند، به خاطر اینکه دولت هنوز آنها را مسلمان می‌پندارد و نوشیدن الکل برای مسلمانان در ایران غیرقانونی است.

رهبران سیاسی و مذهبی اغلب از تفسیر خود از متن‌های مقدّس یا احکام سنتی دینی برای توجیه ممنوعیت‌ها و مجازات‌ها به خاطر ترک دین اکثریت، یا تعلق داشتن به گروه‌های خاص، استفاده می‌کنند. مجازات‌ها می‌تواند شامل مجازات اعدام، حبس، از دست دادن شغل یا فسخ نکاح و از دست دادن حضانت فرزند باشد. شماری از کشورها با اکثریت مسلمان از جمله عربستان سعودی و پاکستان چنین محدودیت‌های قانونی را در حقّ ترک اسلام قائل هستند. با این وجود، این امری اجتناب‌ناپذیر نیست. به عنوان مثال، در کشور سیرالئون مسلمانان حدود ۷۰٪ و مسیحیان ۲۰٪ جمعیت را تشکیل می‌دهند، و گرچه مذهب امری بسیار عمومی است، اما سیاسی نشده و تغییر دین برای هر دو گروه متداول است.

این نوع مشکلات فقط محدود به کشورها با اکثریت مسلمان نیست. در بخش‌هایی از جمهوری آفریقای مرکزی، به اصطلاح شبه نظامیان ضد بلوکا، با تهدید به مرگ کردن اقلیت‌های مسلمان، آنها را مجبور به تغییر دین‌شان به مسیحیت کرده‌اند. و چندین ایالت در هند قوانینی دارند که حق تغییر دین را محدود می‌کند، به عنوان مثال، طبق این قوانین، کسانی که تغییر دین می‌دهند باید از سازمان‌های دولتی درخواست مجوز کنند.

و تنها دولت‌ها نیستند که این حق را نقض می‌کنند. در هند همچنین خشونت بروز جدی داشته است که در آن گروه‌های ملی‌گرای هندو به جوامع مسیحی و مسلمان حمله کرده‌اند و گاهی تغییر دین را با تهدید به خشونت در آن گنجانده‌اند. در بعضی موارد، افرادی که در اثر خشونت آواره شده‌اند، قبل از اجازه بازگشت به خانه‌های خود، ملزم به تغییر دین شده‌اند.

افراد مذهبی نیز تنها کسانی نیستند که با مشکل روبرو می‌شوند. افرادی که از عقاید دینی یا از رابطه بین دین و دولت انتقاد می‌کنند، امکان مواجهه با خطر بزرگی را دارند. در سال‌های اخیر، چندین وبلاگ‌نویس در بنگلادش به دلیل انتقاد از عقاید و اعمال دینی و حکومت توسط گروه‌های افراطی به قتل رسیده‌اند. متأسفانه، تلاش‌های دولت بنگلادش برای متوقف ساختن این گروه‌های افراطی خشن همچنان بی‌فایده بوده است. برخی دولت‌ها در محکوم کردن حملات علیه منتقدین عقاید دینی سکوت اختیار می‌کنند. این سکوت حامل این پیام است که خشونت موجه و قابل قبول است.

در سطح بین‌المللی، آزادی تغییر دین یا عقیده بسیار بحث‌انگیز است. در حقیقت، هر بار که کشورهای عضو سازمان ملل متحد نسبت به کنوانسیون یا اعلامیه جدیدی به توافق رسیده‌اند حق تغییر مذهب ضعیف‌تر بیان شده است.

اما حتی اگر این زبان ضعیف‌تر شود، کمیت‌ه حقوق بشر سازمان ملل متحد، که وظیفه‌اش توصیه به کشورها در مورد چگونگی تفسیر میثاق حقوق مدنی و سیاسی است، اظهار داشته است که «آزادی <داشتن یا اتخاذ> یک دین یا عقیده لزوماً مستلزم آزادی انتخاب دین یا عقیده، از جمله حق تعویض دین یا عقیده فعلی فرد با دین یا عقیده دیگر یا اتخاذ دیدگاه‌های خداناباوری به علاوه حق حفظ دین یا عقیده شخص می‌باشد.»

به طور مختصر – حقّ داشتن یا تغییر دین یا عقیده‌تان مطلق است. این حقّ نباید تحت هیچ شرایطی محدود شود. با این وجود، برخی دولت‌ها این حقّ را محدود می‌کنند و موارد بسیاری وجود دارد که خانواده‌ها یا گروه‌های جامعه، افراد را به خاطر داشتن یا تغییر دین یا عقاید خود به روش‌های مختلف مجازات می‌کنند. شما می‌توانید در مطالب آموزشی وبسایت، اطلاعات بیشتری در مورد حقّ داشتن یا تغییر دین یا عقیده، از جمله متون اسناد حقوق بشری را که به آن اشاره دارد، پیدا کنید.

حقّ نشر: اس.ام.سی ۲۰۱۸